

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՂԵԿԱՎԱՐ**

00010 ք. Երևան, Կառավարական տուն 1

№ 02/05.7/3384-2022

**ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՂԵԿԱՎԱՐ-ԳԼԽԱՎՈՐ
ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ
ՊԱՐՈՆ ՎԱՀԱՆ ՆԱՐԻԲԵԿՅԱՆԻՆ**

Հարգելի պարոն Նարիբեկյան

Համաձայն «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական օրենքի 66-րդ և 77-րդ հոդվածների՝ Ձեզ ենք ներկայացնում՝

1) «Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսգրքում փոփոխություններ կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի (Պ-130-07.01.2022-ԳԿ-011/0) վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության առաջարկությունը,

2) Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի 2022 թվականի փետրվարի 3-ի «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ներկայացուցիչ (հարակից զեկուցող) նշանակելու մասին» N 152-Ա որոշումը:

Հարգանքով՝

**ԱՐԱՅԻԿ
ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ**

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՕՐԵՆՍԳՐՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒ-
ԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԵՆՔԻ ՆԱԽԱԳԾԻ (Պ-130-07.01.2022-ԳԿ-011/0) ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

«Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսգրքում փոփոխություններ կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը ներկայացնում է հետևյալ դիտողություններն ու առաջարկությունները՝

1. Նախագծի 1-ին հոդվածի համաձայն նախատեսվում է Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսգրքի 121-րդ հոդվածի 8-րդ մասի 2-րդ կետում «10» թիվը փոխարինել «25»թվով, իսկ 2-րդ հոդվածի համաձայն՝ օրենսգրքի 147-րդ հոդվածի 1-ին մասի 24-րդ կետում «տասը» բառը փոխարինել «քսանհինգ» բառով:

Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսգրքի (այսուհետ՝ օրենսգիրք) 121-րդ հոդվածի 8-րդ մասի 2-րդ կետի համաձայն՝ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողի և մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողի հարկման բազայի որոշման նպատակով ծախս են համարվում նաև բարձրագույն ուսումնական հաստատության ուսանողական համակազմի մինչև **10 տոկոսին ծառայության մատուցման հետ կապված ծախսերը**՝ անկախ այդ ծառայությունների դիմաց ուսանողների կողմից հատուցում կատարվելու հանգամանքից:

Օրենսգրքի 147-րդ հոդվածի 1-ին մասի 24-րդ կետի համաձայն՝ հարկման բազան որոշելու նպատակով նվազեցվող եկամուտներ են համարվում բարձրագույն ուսումնական հաստատության ուսանողական համակազմի մինչև **տասը տոկոսի**՝ օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում ուսման վարձի փոխհատուցման գումարները:

Հարկ է նշել, որ «Կրթության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 28-րդ հոդվածի 6-րդ մասի 2-րդ պարբերությամբ նախատեսվում է, որ «Բարձրագույն

ուսումնական հաստատությունները տվյալ ուսումնական տարում անվճար ուսուցման համակարգ ընդունված ուսանողների թվի **տասը տոկոսի չափով** իրենց միջոցների հաշվին ըստ առաջադիմության փոխհատուցում են վճարովի ուսուցման համակարգի ուսանողների ուսման վարձը՝ ըստ Հայաստանի Հանրապետության կրթության պետական կառավարման լիազոր մարմնի հաստատած՝ մասնագիտություններին հատկացված տեղերի քանակի:», իսկ նույն հոդվածի 6-րդ մասի 4-րդ պարբերությամբ սահմանված է, որ «Բարձրագույն ուսումնական հաստատությունը վճարովի համակարգում սովորող ուսանողական համակազմի առնվազն տասը տոկոսին՝ ուսանողների վարձավճարներից գոյացած բյուջեի առնվազն յոթ տոկոսի չափով, իր միջոցների հաշվին՝ հիմք ընդունելով բարձր առաջադիմությունը և սոցիալական խումբը, իրականացնում է ուսանողական նպաստի ձևով ուսման վարձի մասնակի փոխհատուցում:»:

Միաժամանակ, «Բարձրագույն և հետբուհական մասնագիտական կրթության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 6-րդ հոդվածի 4.1-ին մասի համաձայն «Բարձրագույն ուսումնական հաստատությունը **վճարովի համակարգում սովորող ուսանողական համակազմի առնվազն տասը տոկոսին՝ ուսանողների վարձավճարներից գոյացած բյուջեի առնվազն յոթ տոկոսի չափով, իր միջոցների հաշվին՝ հիմք ընդունելով բարձր առաջադիմությունը և սոցիալական խումբը,** իրականացնում է ուսանողական նպաստի ձևով ուսման վարձի մասնակի փոխհատուցում:

Վերոնշյալի կապակցությամբ գտնում ենք, որ շահութահարկով և եկամտային հարկով հարկման բազաների կրճատման հաշվին բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների կողմից ուսանողներին ուսման վարձի փոխհատուցում տրամադրելու համակարգի երկարաժամկետ կիրառությունն ինքնին, իսկ քննարկվող նախագծի պարագայում՝ այդ համակարգի կիրառության շրջանակի ընդլայնման նպատակահարմարությունը լրացուցիչ քննարկման և հիմնավորման կարիք ունեն: Մյուս կողմից, հաշվի առնելով այն, որ ներկայում առկա չեն շահառու համարվող

ուսանողներին հասցեական աջակցության այլ գործիքներ, ինչպես նաև այն, որ նախագծով առաջարկվում է ժամանակավոր լուծում՝ առաջարկում ենք քննարկել աջակցության գործիքի սահմանաչափն ուսանողական համակագմի մինչև 25 տոկոսի փոխարեն սահմանել **մինչև 20 տոկոս**՝ ակնկալելով, որ մինչև նախագծով առաջարկվող միջանկյալ ժամանակահատվածի ավարտը կներդրվեն հասցեական աջակցության այլ գործիքներ և Հարկային օրենսգրքի 121-րդ հոդվածի 8-րդ մասի 2-րդ կետով և 147-րդ հոդվածի 1-ին մասի 24-րդ կետով սահմանված կարգավորումներն ուժը կորցրած կճանաչվեն:

Մինևույն ժամանակ, առաջարկում ենք նախագծի 3-րդ հոդվածը վերախմբագրել՝ սահմանելով, որ նախագծով առաջարկվող կարգավորումները, ինչպես նաև մինչև նախագծի ուժի մեջ մտնելը գործող՝ Հարկային օրենսգրքի 121-րդ հոդվածի 8-րդ մասի 2-րդ կետով և 147-րդ հոդվածի 1-ին մասի 24-րդ կետով սահմանված կարգավորումները գործում են **մինչև 2024 թվականի հուլիսի 1-ը**՝ հաշվի առնելով, որ նշված ամսաթվին ավարտվում է կիրառության համար նախատեսվող վերջին՝ 2023-2024 թթ. ուսումնական տարին:

2. Միաժամանակ, նախատեսվող փոփոխության ընդունման դեպքում կառաջանան անհամապատասխանություններ վերոնշյալ օրենքների և օրենսգրքի նշված դրույթների միջև: Այս առումով գտնում ենք, որ նախագծում նախատեսված փոփոխություններն անհրաժեշտ է նախատեսել «Կրթության մասին» և «Բարձրագույն և հետբուհական մասնագիտական կրթության մասին» օրենքների համապատասխան դրույթներում, որից հետո առաջարկվող կարգավորումները նախատեսել օրենսգրքում:

3. Մինևույն ժամանակ, նախագծի վերնագիրն անհրաժեշտ է շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսգրքում փոփոխություններ կատարելու մասին»:

Հաշվի առնելով վերոշարադրյալը՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը գտնում է, որ ներկայացված նախագիծը լրամշակման կարիք ունի:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

3 փետրվարի 2022 թվականի N 111 - I.

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՕՐԵՆՍԳՐՔՈՒՄ ՓՈՓՈ-
ԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԻ ՆԱԽԱԳԾԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Հիմք ընդունելով «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» սահմանադրական օրենքի 77-րդ հոդվածի 1-ին մասը՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը **ո ր ո շ ու մ է.**

1. Հավանություն տալ «Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսգրքում փոփոխություններ կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի (Պ-130-07.01.2022-ԳԿ-011/0) վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության առաջարկությանը:

2. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության առաջարկությունը սահմանված կարգով ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի աշխատակազմ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՎԱՐՉԱՊԵՏ

Ն. ՓԱՇԻՆՅԱՆ

Երևան

03.02.2022
ՀԱՎԱՍՏԱՎՈՐ
ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ
ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԸ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՕՐԵՆՍԳՐՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հոդված 1. 2016 թվականի հոկտեմբերի 4-ի Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսգրքի (այսուհետ՝ Օրենսգրք) 121-րդ հոդվածի՝ 8-րդ մասի 2-րդ կետում «10» թիվը փոխարինել «25» թվով:

Հոդված 2. Օրենսգրքի 147-րդ հոդվածի 1-ին մասի 24-րդ կետում «տասը» բառը փոխարինել «քսանհինգ» բառով:

Հոդված 3. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը եւ գործում է մինչեւ 2024թ. դեկտեմբերի 31-ը:

ՀԻՄՆԱՎՈՐՈՒՄ

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՕՐԵՆՍԳՐՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԻ ՆԱԽԱԳԾԻ ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ

1. Ընթացիկ իրավիճակը եւ իրավական ակտի ընդունման անհրաժեշտությունը.

«Կրթության մասին» ՀՀ օրենքի 28-րդ հոդվածի 6-րդ մասի համաձայն՝ ԲՈՒՀ-երը տվյալ ուսումնական տարում անվճար ուսուցման համակարգ ընդունված ուսանողների թվի տասը տոկոսի չափով իրենց միջոցների հաշվին ըստ առաջադիմության փոխհատուցում են վճարովի ուսուցման համակարգի ուսանողների ուսման վարձը՝ ըստ ՀՀ կրթության պետական կառավարման լիազոր մարմնի հաստատած՝ մասնագիտություններին հատկացված տեղերի քանակի: «Բարձրագույն եւ հետբուհական մասնագիտական կրթության մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի 4.1-րդ մասի համաձայն՝ ԲՈՒՀ-ը վճարովի համակարգում սովորող ուսանողական համակազմի առնվազն տասը տոկոսին՝ ուսանողների վարձավճարներից գոյացած բյուջեի առնվազն յոթ տոկոսի չափով, իր միջոցների հաշվին՝ հիմք ընդունելով բարձր առաջադիմությունը եւ սոցիալական խումբը, իրականացնում է ուսանողական նպաստի ձեռով ուսման վարձի մասնակի փոխհատուցում: Միաժամանակ, Հարկային օրենսգրքի՝ 121-րդ հոդվածի 8-րդ մասի 2-րդ կետի համաձայն՝ շահութահարկով հարկման բազայի որոշման նպատակով ծախսեր են համարվում նաեւ ԲՈՒՀ-ի ուսանողական համակազմի մինչեւ 10 տոկոսին ծառայության մատուցման հետ կապված ծախսերը՝ անկախ այդ ծառայությունների դիմաց ուսանողների կողմից հատուցում կատարվելու հանգամանքից: 147-րդ հոդվածի 1-ին մասի 24-րդ կետի համաձայն՝ եկամտային հարկով հարկման բազայի որոշման նպատակով նվազեցվող եկամուտներ են համարվում ԲՈՒՀ-ի ուսանողական համակազմի մինչեւ տասը տոկոսի՝ օրենսդրությամբ սահմանված

դեպքերում ուսման վարձի փոխհատուցման գումարները: Այսինքն, կրթության ոլորտի օրենսդրությամբ սահմանված են ուսման վճարի փոխհատուցման որոշակի սահմաններ (որոշ դեպքերում՝ նաեւ նվազագույն սահմաններ), իսկ հարկային ոլորտի օրենսդրությամբ՝ այդ փոխհատուցումները ծախսագրելու եւ եկամուտ չհամարելու առավելագույն սահմաններ:

2.Առաջարկվող կարգավորուման բնույթը

Գործնականում լինում են դեպքեր, երբ փաստացի փոխհատուցումներից օգտվողների թիվը ավելին է, քան Հարկային օրենսդրությամբ սահմանված՝ հարկման նպատակով ընդունվող թիվն է (Հարկային օրենսգրքով բյուջեի սահմանափակում նախատեսված չէ): Որպես հետեւանք, ԲՈԻՀ-ի կատարած ծախսի որոշակի մասը հարկման նպատակով չի ընդունվում: Ընդհանուր առմամբ, այս քաղաքականությունը բավարար հավասարակշռված է թվում եւ սահմանվել է հնարավոր չարաշահումներից խուսափելու նպատակով: Սակայն, հաշվի առնելով 2016 թվականի ապրիլի 1-ին եւ 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ին Ադրբեջանի Հանրապետության կողմից Արցախի Հանրապետության դեմ սանձազերծված պատերազմի ընթացքում մարտական գործողությունների մասնակիցների թիվը (ուսանողական նպաստի ձեւով ուսման վարձի մասնակի փոխհատուցման շահառուներ), ստեղծվել է այնպիսի վիճակ, երբ ԲՈԻՀ-երը էականորեն ավելի շատ ուսանողների համար են ուսման վճար փոխհատուցում (օրինակ՝ ԵՊՀ-ի պարագայում՝ ուսանողների շուրջ 26 տոկոսը) հետեւաբար գերազանցող 10-ը տոկոսի մասով առաջանում են շահութահարկի եւ եկամտային հարկի լրացուցիչ հարկային պարտավորություններ: Այսինքն ստեղծվել է մի իրավիճակ, երբ ԲՈԻՀ-երը պետք է որոշում կայացնեն 10 տոկոսը գերազանցող շահառուներին արդյո՞ք տրամադրել ուսման վարձի սահմանված չափով փոխհատուցում եւ կուտակել հարկային պարտավորություններ, թե՞ փոխհատուցումները իրականացնել մասնակի կամ առհասարակ չիրականացնել այդ 10 տոկոսը գերազանցածների մասով: Հաշվի առնելով բարձրացված խնդիրները՝ նախագծով առաջարկվում է առաջիկա երկու տարվա համար՝ մինչեւ 2024թ. դեկտեմբերի 31-ը Հարկային օրենսգրքով սահմանված՝ բարձրագույն ուսումնական հաստատության ուսանողական համակազմի մինչեւ 10 տոկոս շեմը դարձնել մինչեւ 25 տոկոս: Օրենքի գործողության ժամկետի սահմանափակման տրամաբանությունը կայանում է նրանում, որ մինչեւ 2024թ. ավարտը փոխհատուցման շահառուները արդեն ավարտած են լինում ԲՈԻՀ-ը:

3.Ակնկալվող արդյունքը

Նախագծի ընդունումը հնարավորություն կտա 2016թ. ապրիլյան եւ 2020թ. 44-օրյա պատերազմներին մասնակցած եւ ուսանող համարվող էլ ավելի շատ թվով քաղաքացիների տրամադրել ուսանողական նպաստի ձեւով ուսման վարձի մասնակի փոխհատուցում: